

**МОНГОЛ УЛСЫН 2024 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ТӨСӨЛТЭЙ ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛЬ, ТОГТООЛЫН
ТӨСЛҮҮДИЙН АНХНЫ ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ ЯВУУЛСАН ТАЛААРХ
ТӨСВИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2024 оны 08 дугаар
сарын 22-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч: Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Заяабал

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2024 оны 08 дугаар сарын 12-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2024 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, тогтоолын төслүүдийн хэлэлцэх эсэх асуудлыг Улсын Их Хурлын чуулганы 2024 оны 08 дугаар сарын 19-ний өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж, анхны хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн байнгын хороонд шилжүүлсэн.

Төсвийн байнгын хороо 2024 оны 08 дугаар сарын 22-ны өдрийн хуралдаанаараа Монгол Улсын 2024 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн зарим зүйл хүчингүй болсонд тооцох тухай, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн зарим зүйл хүчингүй болсонд тооцох тухай, Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Цөмийн энергийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн зарим зүйл хүчингүй болсонд тооцох тухай, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Засгийн газар дахь хяналтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон “Төрийн өмчийг Нийслэлийн өмчид шилжүүлэх тухай”, “Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг шинэчлэн батлах тухай тогтоолын хавсралтад өөрчлөлт оруулах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлд заасан журмын дагуу явуулж, хуулийн төслийг зүйл бүрээр нь хэлэлцсэн болно.

Байнгын хорооны хуралдаанаар Монгол Улсын 2024 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, тогтоолын төслүүдийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн, Б.Энхбаяр нар Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хууль санаачлагчид буцаах; Ардчилсан намын бүлгээс Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн чадавхад суурилсан хэлэлцээний арга нь шударга, ил тод байдлыг алдагдуулах, авлигыг нэмэгдүүлэх эрсдэлтэй тул хуулийн төслөөс холбогдох зүйл, заалтыг хасах, Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн

Ц.ДАВААСҮРЭН

**МОНГОЛ УЛСЫН 2024 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН
ХУУЛЬ, ТОГТООЛЫН ТӨСЛҮҮДИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН
ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

**1.ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН
ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

Төсвийн байнгын хорооны дэмжсэн санал:

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 28¹ дүгээр зүйлийн 28^{1.2} дахь хэсгийн “08 дугаар сарын 15-ны” гэснийг “08 дугаар сарын 01-ний” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Даваасүрэн, Ч.Анар, А.Ариунзаяа, Д.Батбаяр, Р.Батболд, Э.Болормаа, П.Ганзориг, Х.Ганхуяг, П.Мөнхтулга, Д.Пүрэвдаваа, Б.Пунсалмаа, Б.Түвшин, Б.Уянга, Дав.Цогтбаатар, Ж.Чинбүрэн /цаашид “Ажлын хэсэг” гэх/

2.Төслийн 2 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“2 дугаар зүйл.Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4.1 дэх заалтын “7 дугаар сарын 09-ний” гэснийг “07 дугаар сарын 25-ны” гэж, 8.4.2 дахь заалтын “07 дугаар сарын 20-ны” гэснийг “08 дугаар сарын 05-ны” гэж, 8.4.3 дахь заалтын “07 дугаар сарын 25-ны” гэснийг “08 дугаар сарын 10-ны” гэж, 8.4.4 дэх заалтын “08 дугаар сарын 15-ны” гэснийг “09 дүгээр сарын 01-ний” гэж, 8.4.5 дахь заалтын “09 дүгээр сарын 01-ний” гэснийг “09 дүгээр сарын 15-ны” гэж, 8.4.7 дахь заалтын “09 дүгээр сарын 25-нд” гэснийг “10 дугаар сарын 01-ний дотор” гэж, 8.4.8 дахь заалтын “09 дүгээр сарын 20-нд” гэснийг “09 дүгээр сарын 25-ны дотор” гэж тус тус өөрчилсүгэй.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

Төсвийн байнгын хорооны дэмжээгүй санал:

1.Хуулийн төслийг хууль санаачлагчид буцаах.

Санал гаргасан:Улсын Их Хурлын гишүүн
Г.Тэмүүлэн, Б.Энхбагтр

**2.ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ХӨРӨНГӨӨР
БАРАА, АЖИЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ХУДАЛДАН АВАХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН
ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

Төсвийн байнгын хорооны дэмжсэн санал:

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 3 дахь заалтын “Барилгын” гэснийг “Барилга байгууламжийн” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

2.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 7 дахь заалтын 36¹.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“36¹.1.Улсын Их Хурлаас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт тусгасан төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх чадавхтай аж ахуй эрхлэгчийн тоо хязгаарлагдмал тохиолдолд гүйцэтгэгчийг энэ зүйлд заасан аргаар сонгож болно.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

3.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 7 дахь заалтын 36¹.1.9 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“36¹.9.Энэ зүйлийн 36¹.1-д заасан төсөл, арга хэмжээний жагсаалтыг Засгийн газар өргөн мэдүүлж, Улсын Их Хурал батална.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

4.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 10 дахь заалтыг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

5.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 11 дэх заалтыг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

Төсвийн байнгын хорооны дэмжээгүй санал:

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 36¹ дүгээр зүйлийг хасах.

Санал гаргасан:Ардчилсан намын бүлэг

2.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 15.7, 54.11, 54.12 дахь хэсгийг тус тус хасах.

Санал гаргасан:Ардчилсан намын бүлэг

3.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 36¹.4 дэх хэсгийг хасах.

Санал гаргасан:Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр

4.Төслийн 2 дугаар зүйлийн 3.3.7 дахь заалтыг хасах.

Санал гаргасан:Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр

5.Хуулийн төслийг хууль санаачлагчид буцаах.

**Санал гаргасан:Улсын Их Хурлын гишүүн Ч.Лодойсамбуу,
Г.Тэмүүлэн, Дав.Цогтбаатар, Б.Энхбаяр**

6.Төслийн 2 дугаар зүйлийн “Засгийн газраас хөгжлийн бодлого, шинэчлэлийн хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх асуудлаар нэр хүнд бүхий тусгай мэдлэг, ур чадвартай зөвлөх хувь хүн, хуулийн этгээдийг сонгох шаардлагатай гэж шийдвэрлэсэн болон” гэснийг “Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт тусгасан асуудлаар олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн байгууллагаас нэр хүндийг нь тодорхойлсон, тусгай мэдлэг, ур чадвартай хувь хүн, хуулийн этгээдээс зөвлөх үйлчилгээ авах шаардлагатай гэж Засгийн газраас шийдвэрлэсэн болон” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

3.АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН ЗӨРҮҮТЭЙ
САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ

Төсвийн байнгын хорооны дэмжсэн санал:

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 22.9 дэх хэсгийн “тухайн татварын жилийн татвар ногдох орлогын 1 хувь хүртэл хэмжээгээр хасаж хөнгөлнө.” гэснийг “хасаж хөнгөлнө. Хөнгөлөх дүн нь тухайн татварын жилийн татвар ногдох орлогын 1 хувь хүртэл хэмжээнээс хэтрэхгүй байна.” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

2.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 22.9.2 дахь заалтын “тэдгээрийн эрхийг хангах, хамгаалах” гэсний дараа “, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан тохируулгат орчин бүрдүүлэх, хүүхдийн тоглоомын талбай, зуслан, парк барьж байгуулах, ашиглах” гэж нэмэх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

3.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 22.9.3 дахь заалтын “дуу, дүрс, дүрслэх урлаг, уран сайхны гэрэл зураг,” гэснийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

4.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 22.9.6 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“22.9.6.спортын барилга байгууламж барьж байгуулах, ашиглах, олимпын төрлийн тэмцээн зохион байгуулах, Монголын Үндэсний олимпын хорооны бүртгэлтэй олимпын төрлийн спортын холбоо, түүнд бүртгэлтэй баг, мэргэжлийн тамирчин, дасгалжуулагчид олгосон санхүүгийн дэмжлэг”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

5.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 22.9.7 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“22.9.7.Монгол Улсын Засгийн газраас зарласан тэргүүлэх чиглэлээр гадаадын их, дээд сургууль, дотоодын магадлан итгэмжлэгдсэн их, дээд сургуульд

суралцаж байгаа оюутан, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид олгосон сургалтын төлбөрийн тэтгэлэг;

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

6.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн “2031” гэснийг “2035” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

Төсвийн байнгын хорооны дэмжээгүй санал:

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 22.9.10 дахь заалтыг “боловсрол, эрүүл мэндийн байгууллагын үйл ажиллагаа” гэж өөрчлөн найруулах.

Санал гаргасан:Ардчилсан намын бүлэг

2.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 22.9.11 дэх заалтыг хасах.

Санал гаргасан:Ардчилсан намын бүлэг

3.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 22.11 дэх хэсгийг хасах.

Санал гаргасан:Ардчилсан намын бүлэг

**4.ТӨР, ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ТҮНШЛЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ
ЗАРЧМЫН ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

Төсвийн байнгын хорооны дэмжсэн санал:

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтын 37.1.3 дахь заалтын “хугацааг мөрдөх боломжгүй” гэсний дараа “тохиолдолд энэ хуулийн 37.1-д заасны дагуу хэлэлцээ хийж, гэрээ байгуулж болох бөгөөд төслийн жагсаалтыг Улсын Их Хурал батална.” гэж нэмж, 37.1.3 дахь заалтын дугаарыг 37.7 дахь хэсэг болгож өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

2.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 2 дахь заалтын 37.7 дахь хэсгийн “аймаг, нийслэлийн болон 2-оос дээш аймгийн нутаг дэвсгэр дамжин хэрэгжих” гэснийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

**5.ТӨР, ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ТҮНШЛЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ДАГАЖ
МӨРДӨХ ЖУРМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН
ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

Төсвийн байнгын хорооны дэмжсэн санал:

1.Хуулийн төслийг хууль санаачлагчид буцаах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

**6.ЗАСГИЙН ГАЗАР ДАХЬ ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ
ЗАРЧМЫН ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

Төсвийн байнгын хорооны дэмжсэн санал:

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 16 дугаар зүйлийн 16.7 дахь хэсгийн “зэрэглэлд хамаарна” гэснийг “зэрэглэлтэй адилтгана” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

**7.“ТӨРИЙН ӨМЧИЙГ НИЙСЛЭЛИЙН ӨМЧЛӨЛД ШИЛЖҮҮЛЭХ ТУХАЙ”
УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛЫН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН
ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

Төсвийн байнгын хорооны дэмжээгүй санал:

1.Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 2 дахь заалт нэмэх:

2.“Тавантолгой түлш” ХХК-ийг нийслэлийн өмчид шилжүүлэхдээ хуримтлагдсан өр төлбөрийг шийдвэрлэх арга хэмжээг хууль тогтоомжийн хүрээнд хэрэгжүүлж, сайжруулсан түлшний үнийг тогтвортой байлгахад шаардагдах нэмэлт санхүүжилтийг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр хүртэл шийдвэрлэх арга хэмжээ авахыг Монгол Улсын Засгийн газар (Л.Оюун-Эрдэнэ)-т даалгасугай.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

---oOo---